

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE IN JAVNO UPRAVO

SLUŽBA ZA NEVLADNE ORGANIZACIJE

Tržaška cesta 21, 1000 Ljubljana

T: 01 478 86 70

F: 01 478 86 49

E: gp.mju@gov.si

www.mju.gov.si

Urad Vlade RS za komuniciranje

predlagam.vladi@gov.si

gp.ukom@gov.si

Številka: 010-2/2012/32 (0507)

Datum: 21. 3. 2012

ZADEVA: ODGOVOR NA PREDLOG VLADI ŠT. 2275: Kvorum

ZVEZA: Vaš dopis št. 092-42/2012/1, z dne 7. 3. 2012

Spoštovani,

v mnenje ste nam poslali predlog, v katerem se predlaga uvedba minimalnega kvoruma na volitvah in referendumih. S tem naj bi tudi volivci pridobili možnost obstrukcije, ki jo imajo (so si jo vzeli) poslanci, obenem pa bi lahko zavrnili prenos odločitev od poslancev na volivce (referendum).

Ministrstvo za pravosodje in javno upravo (v nadaljevanju: ministrstvo) je med drugim pristojno za tolmačenje in za pripravo sprememb Zakona o volitvah v državni zbor (Uradni list RS, št. 109/06 – UPB1), Zakona o volitvah predsednika republike (Uradni list RS, št. 39/92) in Zakona o referendumu in o ljudski iniciativi (Uradni list RS, št. 26/07 – UPB2).

Volitve so v sodobnem pojmovanju demokracije eden najpomembnejših izrazov ljudske suverenosti in nujni pogoj za demokratično oblikovanje najpomembnejših državnih organov, zlasti predstavniškega telesa. Zato so demokratične volitve tudi nujni pogoj za vzpostavitev in ohranitev sodobne pravne države. Volitve omogočajo volivcem neposreden vpliv na sestavo parlamenta, s tem pa tudi posreden vpliv na odločitve, ki jih ta sprejema. Z volitvami volivci podelijo članom parlamenta mandat, pooblastilo za to, da o najpomembnejših družbenih vprašanjih odločajo v njihovem imenu. Sodobna demokracija je v volilnem sistemu razvila nekatera načela, ki dajejo vsebino in pravno veljavo volilni pravici, ki je ena najpomembnejših z ustavo zagotovljenih političnih pravic. To so splošna in enaka volilna pravica, neposredna volilna pravica, svobodna volilna pravica in tajnost glasovanja. O svobodni volilni pravici govorimo, če lahko volivci na volitvah resnično svobodno izbirajo med kandidati. Svoboda volitev pa obsega tudi pravico vsakega volivca, da uveljavi svojo volilno pravico ali pa ne. Volilna pravica se šteje za osebno pravico, ki jo lahko vsakdo svobodno uveljavlja po svoji presoji in pomeni enega temeljnih vidikov svobode osebnosti. Volilna pravica izhaja iz ljudske

suverenosti in je zato neodtujljiva¹. Svobodna volilna pravica pa je tudi kazensko pravno varovana. Kaznivo je namreč prisiljevati volivca ali nanj vplivati, da glasuje (ali ne)². Glede na navedeno in ob upoštevanju narave volilne pravice, ki je po svojem bistvu osebna pravica, politična pravica, uvedba kvoruma na volitvah ni smiselna in je ne podpiramo.

Referendum je najpomembnejša oblika neposredne demokracije, ki se je v praksi potrdil kot zelo pomemben institut v sklopu neposrednega izvrševanja ljudske oblasti, ki zagotavlja možnost in pravico državljanom, da se o posameznem vprašanju oziroma zakonu opredelijo tudi sami. To pravico je državljanom mogoče omejevati le v skladu s tretjim odstavkom 15. člena Ustave RS, to je samo takrat, kadar je to potrebno zaradi pravic drugih (seveda v skladu z načelom sorazmernosti) in v primerih, ki jih določa ustava. Ministrstvo načeloma podpira vaš predlog glede uvedbe (minimalnega) kvoruma. Za spremembe, ki jih predlagate, pa bi bilo potrebno spremeniti ustavo. ZRLI namreč le predpisuje način uresničevanja pravice, ki jo daje Ustava RS v 44. in 90. členu, ne more pa zakon te ustavne pravice omejevati. Ministrstvo je tako v letu 2011 sodelovalo pri pripravi vladnega gradiva v postopku za spremembe in dopolnitve Ustave Republike Slovenije z osnutkom Ustavnega zakona o spremembah in dopolnitvah Ustave Republike Slovenije (UZ90, 90a, 97,99). Predlagane spremembe in dopolnitve so se med drugim nanašale tudi na uvedbo (minimalnega) kvoruma udeležbe volivcev na referendumu kot pogoj za veljavnost referendumske odločitve (25% kvorum udeležbe na referendumu). Z nastopom mandata novega državnega zbora in vlade konec leta 2011, pa je bil na podlagi 154. člena Poslovnika Državnega zbora³, ki ureja postopek s predlogi zakonov po izteku mandatne dobe državnega zbora, končan tudi postopek za sprejem Predloga za začetek postopka za spremembe in dopolnitve Ustave Republike Slovenije z osnutkom Ustavnega zakona o spremembah in dopolnitvah Ustave Republike Slovenije (UZ90, 90a, 97,99), EPA 1692-V. Sporočamo vam, da se bomo na ministrstvu tudi v prihodnje zavzemali za spremembe, ki bodo povečale legitimnost, težo in pomen referendumske odločitve. Z uvedbo predlaganega kvoruma bi se zaradi določene vsaj minimalne »samocenzure« predlagateljev najverjetneje vlagale le tiste zahteve za referendume, na katerih bi se odločalo o zakonih, ki so vsaj toliko splošnega pomena, da bi se ga udeležila najmanj na primer četrtina glasovalnih upravičencev, kar bi tudi znižalo (pogosto očitane) stroške za referendume. Vsekakor pa menimo, da je potrebno spremembe referendumske zakonodaje izredno dobro pretehtati, k sodelovanju pritegniti ustavnopravne strokovnjake in ker so za takšne posege v veljavno ureditev kot že rečeno potrebne spremembe ustave, hitre rešitve niso mogoče.

Lepo pozdravljeni.

Pripravila:
mag. Natallija Sajevec Plavčak
sekretarka

ZP

Vanda Remškar Pirc
VODJA SLUŽBE

¹ Grad, F. (2004). Volitve in volilni sistem. Ljubljana, Založba Uradni list RS.

² Kazenski zakonik (Uradni list RS, št. 55/08, 66/08 - popravek in 39/09).

³ Določba 154. člena Poslovnika Državnega zbora se glasi: »(1) S prenehanjem mandatne dobe državnega zbora so končani vsi zakonodajni postopki in postopki za sprejem drugih aktov, ki so bili začeti v tej mandatni dobi, razen tistih, ki so bili začeti na predlog državnega sveta ali 5.000 volivcev. 2) Postopek za obravnavo poročil in aktov, ki so jih državnemu zboru na podlagi ustave, zakona in drugih predpisov vložili drugi organi in organizacije, razen vlade, se nadaljuje po določbah tega poslovnika.«.